

Korách – Lázadás

Korách Hetiszakasz tartalma קרח

Hetiszakaszunk – Korách (4Mózes 16:1–18:32.) – a nagy lázadást regisztrálja. Ezúttal nem kenyérért, húsért vagy vízért lázong a nép, hanem egy kiváltságos osztály tagjai, a kohániták követelnek maguknak még több kiváltságot, még több hatalmat, olyannyira, hogy kétségbevonják Mózes autoritását és uralmának isteni eredetét. Az eredmény: a lázadókat, a levita Koráchot és társait elnyeli a föld, és a nép megdöbbenően veszi tudomásul, hogy az isteni türelemnek is van határa.

Korách zendülést szít, tiltakozva **Mózes** vezetői szerepe valamint a **köhuná** („papság”) **Áronnak** és utódainak való odaítélése ellen. Csatlakozik hozzá többek között **Dátán** és **Ávirám**, **Mózes** két régi ellensége is. Velük együtt a közösség **250** előkelő tagja vesz részt a zendülésben. Felajánlják a szent füstölőszert, bizonyítandó a papi hivatásra való érdemességüket. Megnyílik a föld, és magába nyeli a zendülőket, és tűz emészti el a füstölőszert felajánlókat. – **4Mózes 16.**

Áron füstölőszer-áldozata elejét veszi egy következő csapásnak, amelyet azért érdemelnének ki **Izrael fiai**, mert **Korách** és csoportja pusztulása után megvádolják **Mózes** és **Áront** **Isten** népének gyilkolásával. Ezek

után **Áron** botja csodálatos módon ki-
virágzik, és mandulát terem, bizony-
ságot adva arról, hogy főpapi kineve-
zése isteni elrendelés alapján történt. – **4Mózes 17.**

Isten megparancsolja, hogy a gabonatermésből, a borból és olajból valamint a juhok és marhák elsőszülöttjeiből **trumá-t** (**papi adományt**), az elsőszülöttek kiválasztásáért öt ezüstpénzt, valamint más egyéb előírt adományokat kell adni a **kohánitáknak**. – **4Mózes 18.**

שבת שלום

Chaim Shaul Glitzenstein: Korách

Két asszony egyik a halálba vezette, másik megmentette a férjét!

A hetiszakasunk elmeséli a **Mózes** hatalma elleni lázadás drámai történetét. **Korách**, **Mózes** unokatestvére lázadást szított **Mózes** és **Áron** ellen, mert magának akarta a főpapi tisztséget. **Korách** jól képzett, szellemi ember volt, a tiszteletre méltó **Lévi törzs** tagja. **Mi vitte rá, hogy egy ilyen ostoba és vakmerő felkelést szítson?**

Koráchnak sok követője volt, egy közülük **On**, **Pelet fia**. Az utolsó pillanatban **On** visszalépett a konfliktustól, ezzel megmenekült **Korách** és társainak szörnyű sorsától. **Mi mentette meg őt?**

Áldott emlékű **bölcseink** azt állítják, hogy mindkét esetben nő volt a színpalak mögött, aki felelős volt a férje sorsáért. **Korách** felesége becsvágyó volt és mélységes ellenszenvvel figyelte, hogy férjét – bár kétségkívül tehetséges és képzett ember – nem választják meg fontosabb tisztségekre. Rámutatott a tényre, hogy míg **Mózes** magának és testvéreinek, **Áronnak** a legjobb szerepeket osztotta, addig férjének, **Koráchnak** nem adott vezetői pozíciót.

Ez a mély ellenszenv átragadt **Koráchra**, aki a lázadás vezetőjévé vált. Ahogy a hetiszakasban le van írva, végül az ő és követői számára szörnyű vége lett a lázadásnak. **És mi lett Onnal? Ő Korách** követőjeként kezdte, de a felesége megértette, hogy hibát követ el.

A **Midrás** szerint eltökélt szándéka volt, hogy megakadályozza férjét a **Koráchhoz** való csatlakozásban. Elbeszélgetett a férjével, és meggyőzte, semmi értelme a tervezett lázadásban részt vennie. Még azt is sikerült elérnie, hogy a lázadás két másik vezetője ne kényszerítse **Ont** a részvételre. Ezzel megmentette a férjét és egész családját a pusztulástól.

Ez a történet a női erő egyik aspektusát mutatja be nekünk: a meggyőző erőét. Sok más tórai történet, köztük **Ádám** és **Éváé** ismétli és hangsúlyozza ezt az elgondolást. Egy olyan nyitott társadalomban, mint a miénk, az embereket meg kell győzni arról, hogy mi a helyes, nem csupán erővel az úton tartani őket. Ebben a korban kiemelten fontos ennek a meggyőző erőnek a jelentősége. Ez az erő gyengéd, nem szerez autoritást magának, ami nagyon különbözik a régebbi korokban tapasztaltaktól.

Egy másik aspektusa a női létnek még ennél is mélyebb. Beszélnek, hogy a nők képesek átlátni a hazugságon és megtévesztésen, és felismerik a helyes és jóra vezető utat. Ez is sok tórai történetben megjelenik, például **Sarával**, **Mirjámmal**, és sok más nővel kapcsolatban. A **bölcsek** azt mondják az **Egyiptomi rabszolgaságban** élő nemzedékünkről, hogy a férfiak kétségbeestek, és a pusztulásra készültek, de a nőknek hitük és reményük volt, és sikerült fenntartaniuk a zsidó népet, így nekik köszönhető a felszabadulás.

Miért van a nőknek ez a különleges érzékük? A **Talmud** szerint többletbölcsesség adatott a nőkbe. Ez égi adomány. A nőknek különleges szellemük van. A **Lubavicsi Rebbe** szerint épp úgy, ahogy az **egyiptomi szabadulás** nemzedékében, a mostani **Messiásra** váró időkben is a zsidó nők érdeme lesz a megváltás. Ez az abszolút nőiesség dimenziója.

Gut Sábesz

Rabbi Jonatan Sacks: Hogyan ne vitatkozzunk

Korachot elnyelte a föld, de szelleme még mindig él és virul, méghozzá a legvalószínűtlenebb helyeken - brit és amerikai egyetemeken.

Korach volt a megtestesítője annak, amit a **Bölcsek** úgy neveztek, hogy érv nem az égiek kedvéért. Ezt állították szembe **Hillel** és **Sámmai iskoláival**, akik az égiek kedvéért érveltek. A különbség köztük a **Bartenura** szerint az, hogy az égiek kedvéért érvelés az igazság kedvéért érvelés. A nem az ég kedvéért való érvelés a győzelem és a hatalom kedvéért való érvelés, és ez két nagyon különböző dolog.

Korach és követői három különböző csoportból érkeztek. **Korach** a **Lévi törzsből** származott. **Datán** és **Avirám** a **Rúben törzsből** származott. És **250 vezetőjük** volt a különböző **törzsekből**. Mindegyiküknek volt egy-egy sérelmük. **250 vezető** nehezményezte, hogy az **Aranyborjú bűne** után elvették tőlük a vezető szerepet, és helyette **Lévi törzsének** adták. **Datán** és **Avrám** bántotta, hogy az ő törzsük - **Jákob** elsőszülöttjének **leszármazottai** - nem kapott különleges státuszt. **Mózes** válasza **Korachnak** - "**Most már a papságot is meg akartok szerezni... Ki az az Áron, hogy ellene zúgolódtok?**". - világossá teszi, hogy **Korach kohén akart lenni**, és valószínűleg **Kohen Gadol, főpap akart lenni Áron helyett**.

A **három csoportban** semmi közös nem volt, csak az, hogy vezetők akartak lenni. Mindegyikük a jelenleginél magasabb vagy tekintélyesebb pozíciót akart. Egyszóval hatalmat akartak. Ez a vita nem a mennyországért folyt. A **szöveg világos képet** ad arról, hogy a lázadók hogyan értelmezték a vezetést. **Mózes** és **Áronnal** szembeni követelésük így hangzott: "**Miért állítjátok hát magatokat az Örökkévaló gyülekezete fölé?**". Később **Datán** és **Avirám** azt mondta **Mózesnek**: "**És most te is uralkodni akarsz felettünk!**".

Általános szabályként: ha meg akarsz érteni a nehezteléseket, hallgasd meg, mivel vádolnak másokat, és akkor tudni fogod, hogy ők maguk mit akarnak. Így például évszázadokon keresztül különböző birodalmak azzal vádolták a zsidókat, hogy uralni akarnak a világot. A **zsidók** soha nem akarták uralni a világot. Szinte minden más, régóta fennálló civilizációval ellentétben ők soha nem hoztak létre birodalmat, és nem is törekedtek arra, hogy birodalmat hozzanak létre. De azok az emberek, akik ezt a vádat a **zsidók** ellen emelték, olyan birodalmakhoz tartoztak, amelyek kezdtek összeomlani. Ők uralni akarták a világot, de tudták, hogy nem tudják, ezért vágyukat a zsidóknak tulajdonították (a **hasadás és kivetítés néven ismert pszichológiai folyamat során, amely az antiszemitizmus megértésében az egyetlen legfontosabb jelenség**). Ekkor alkották meg az antiszemita mítoszokat, a klasszikus eset a **Cion véneinek jegyzőkönyvei**, amelyet a **cári Oroszország** írói vagy **propagandistái** találtak ki a **cári Oroszország** hanyatlásának utolsó szakaszában. A **lázadók** azt akarták, amit **Mózesnek** és **Áronnak** tulajdonítottak, a **Tórában** ismeretlen vezetési formát, amely radikálisan összeegyeztethetetlen azzal az értékkel, amelyet Mózes megtestesített, nevezetesen az alázatossággal. "**Magukat az Örökkévaló gyülekezete fölé akarták helyezni**", és "**uralkodni**" akartak a nép felett. Hatalmat akartak. **Mit teszel akkor, ha nem az igazságot, hanem a hatalmat keresed?** Nem az üzenetet, hanem a hírvivőt támadod.

Rabbi Jonatan Sacks: Hogyan ne vitatkozzunk

Megpróbálok lerombolni azok tekintélyét és hitelességét, akikkel szemben állsz. Megpróbáljátok eltüntetni az ellenfeleitek hangját. **Korach** és **lázadó** társai is ezt próbálták tenni. Ennek kifejezett módja az volt, hogy azzal vádolták **Mózes**t, hogy a gyülekezet fölé helyezte magát, hogy a vezetést urasággá változtatta. Más állításokat is tettek, amint azt **Mózes** válaszából következtethetjük. Azt mondta: "**Nem vettem el tőlük akár egy szamarat sem, és nem is bántottam senkit közülük**", utalva arra, hogy azzal vádolták, hogy személyes haszonszerzés céljából visszaélt a helyzetével, és eltulajdonította az emberek tulajdonát. Azt mondta: "**Ebből fogjátok tudni, hogy az Örökkévaló küldött engem, hogy mindezt megtegyem, és hogy nem az én ötletem volt**", utalva arra, hogy azzal vádolták, hogy bizonyos utasításokat vagy parancsokat kitalált, **Istennek** tulajdonítva azokat, holott valójában az ő saját ötlete volt.

A legkirívóbb példa a **Datan** és **Aviram** által felhozott vád: "**Nem elég, hogy a tejjel-mézzel folyó földről hoztál fel minket, hogy a pusztában megölj minket?**". Ez korunk azon fogalmainak előfutára: álhírek, alternatív tények és posztigazság. Ezek nyilvánvaló hazugságok voltak, de tudták, hogy ha elég gyakran és a megfelelő időben mondják őket, valaki el fogja hinni őket.

A legcsekélyebb kísérlet sem történt arra, hogy a valódi problémákat felvázolják: a vezetési struktúrát, amely a leviták, a **rubeiniták** és **más törzsfőnökök** között lappangó elégedetlenséget hagyott; egy olyan nemzedéket, amely elvesztette minden reményét az **ígéret földjének elérésére**; és bármi mást, ami a népet nyugtalanította. Valódi problémák voltak, de a lázadókat nem érdekelte az igazság. Hatalmat akartak.

Céljuk, amennyire a szövegből megítélhetjük, az volt, hogy **lejárassák Mózes**t, rontsák hiteletét, kétségeket ébresszenek a népben, hogy valóban **Istentől** kapta-e az utasításokat, és annyira beszennyezzék a jellemét, hogy a jövőben képtelen legyen vezetni, vagy legalábbis kénytelen legyen engedni a lázadók követeléseinek. Amikor a hatalom érdekében érvelsz, az igazság egyáltalán nem játszik szerepet.

A nem az égiek kedvéért folytatott vita napjainkban a "**cancel**" vagy "**call-out**" kultúra formájában bukkant fel újra, amely a közösségi médiát használja arra, hogy az embereket személytelenné tegye, ha úgy ítélik meg, hogy valamilyen rosszat követtek el - néha valóban (**például szexuális zaklatás**), néha pedig pusztán azért, mert szembe mennek a pillanatnyi erkölcsi divattal. Különösen zavaró az a növekvő gyakorlat, hogy megtagadják vagy megvonják a platformot az egyetemen attól, akinek a nézeteit sértőnek tartják valamilyen (**gyakran kisebbségi**) csoportra nézve.

Így **2020 márciusában**, közvetlenül azelőtt, hogy a **Coronavírus**-válság miatt bezárták volna az egyetemeket, az **Oxfordi Egyetem professzora, Selina Todd "nem lépett fel"** az **Oxfordi Nemzetközi Női Fesztiválon**, amelyen előadást tartott volna. A nők életének vezető tudósát "**transzfóbnak**" minősítették, amit ő tagad.

Rabbi Jonatan Sacks: Hogyan ne vitatkozzunk

Nagyjából ugyanebben az időben az **UN Women Oxford UK Society** lemondta **Amber Rudd** volt **belügyminiszter** előadását, egy órával a tervezett időpont előtt.

2019-ben a Cambridge University Divinity School visszavonta Jordan Peterson kanadai pszichológiaprofesszornak felajánlott vendégösztöndiját. A Cambridge-i Egyetemi Hallgatók Szakszervezete így nyilatkozott: **"Munkássága és nézetei nem reprezentálják a hallgatói közösséget, és mint ilyen, látogatását nem az egyetemhez való értékes hozzájárulásnak tekintjük, hanem olyannak, amely az egyetem elveivel ellentétesen működik"**. Más szóval, nem tetszik nekünk a mondanivalója. Mindhárom, és az elmúlt évek hasonló esetei szégyenletesek és az egyetem elveinek elárulását jelentik.

Ezek korabeli példái a nem a mennyországért való érvelésnek. Arról szólnak, hogy az igazság kereséséről lemondanak a győzelem és a hatalom hajszolása javára. Arról szólnak, hogy hiteltelenné tegyenek és leértékeljenek - **"érvénytelenítsenek"** - egy személyt. Az **egyetem** a mennyország érdekében folytatott viták otthona, vagy annak kellene lennie. Ide megyünk, hogy részt vegyünk az igazság közös keresésében.

Meghallgatjuk a sajátunkkal ellentétes nézeteket. Megtanuljuk megvédeni a meggyőződésünket. A megértésünk elmélyül, és intellektuálisan fejlődünk. Megtanuljuk, mit jelent az igazsággal törődni. A hatalomra való törekvésnek megvan a helye, de nem ott, ahol a tudásnak van az otthona.

Ezért állították a Bölcsek Korachot és lázadó társait szembe Hillel és Sámái iskoláival:

Három éven át vita folyt Sámái és Hillel iskolái között. Az előbbiek azt állították: **"A törvény összhangban van a mi nézeteinkkel"**, az utóbbiak pedig ragaszkodtak hozzá: **"A törvény összhangban van a mi nézeteinkkel"**. Ekkor egy **Mennyből jövő Hang** (bat kol) kijelentette: **"Ezek és azok az élő Isten szavai, de a törvény Hillel iskolájával van összhangban"**.

Mivel **"ezek és azok is az élő Isten szavai"**, miért volt Hillel iskolája jogosult arra, hogy **a törvényt az ő döntéseik szerint határozzák meg**? Mert kedvesek és szerények voltak, tanulmányozták mind a saját, mind a **Sámái** iskolájának döntéseit, sőt, voltak annyira szerények, hogy a sajátjuk előtt megemlítették a **Sámái** iskolájának tanításait.

Ez a rabbinikus eszmény gyönyörű portréja: úgy tanulunk, hogy meghallgatjuk ellenfeleink véleményét, néha még a sajátunk előtt. Úgy vélem, hogy ami az egyetemeken történik, az igazság keresése a hatalom keresésévé válik, démonizálva és nem platformálva azokat, akikkel az emberek nem értenek egyet, az korunk **Korach**-jelensége, és valóban nagyon veszélyes. **Egy régi latin jelmondat szerint az igazság biztosítása érdekében audi alteram partem, "Hallgassuk meg a másik oldalt"**. A másik oldal meghallgatásával járjuk az igazsághoz vezető utat.

SÁBÁT SÁLOM

Raj Tamás:

Bibliaiskola

„Sáron rózsája”

A keleti szépségű használatos szállóige forrása ugyan a **bibliai Énekek éneke**, ám a kifejezés fordítása mindenképp téves. Az **ókori Izraelben** ugyanis a rózsa nem volt őshonos. Ezzel szemben a hagymás növények többsége a **Szentföldön** vadon nő és tavasszal virágzik, hagymáik a forró nyárban is megőrződnek. **Izraelben** honos a liliom, a tulipán, az **anemóna (a szellőrózsa)**, a kikerics és sok más, világszerte közkedvelt virág. A **Földközi tenger** közelében húzódó, termékeny **Sáron völgye** különösen kedvelt lelőhelye az apró, színpompás növényeknek.

A **szállóige forrása**, **Károli Gáspár** fordítása szerint: „**Én a Sáron rózsája vagyok, és gyöngyvirág**” (**Énekek éneke, 2. fejezet 1. vers**). Érthetetlen, miért hagyja el a mondat második felében szereplő „**völgyeket**”, s hogy miért a gyöngyvirág mellett döntött, amikor a **következő versben ugyanezt a szót liliomként fordítja**? „Mint a liliom a tövisek közt, olyan az én mátkám a leányok között”. A **kétnyelvű (IMIT) Bibliában** a liliom mellett nárcisz olvasható, s az valóban őshonos **izraeli**, hagymás növény.

Löw Immánuel, a tudós, mártírhalált halt szegedi főrabbi **Die Flóra dér Juden (A zsidók növényvilága)** című **négykötetes művében** megállapította, hogy az idézett **bibliai versben** valóban az **őszike**, illetve a **liliom** szerepel. Ezt a tényt, többek között, nyelvi alapon is bizonyította: a **héber havacelet (= őszike)** a **hací-bacél (fél-hagyma)** szóból ered, míg a **sosana (= liliom)** neve a hatos számjegy nevével (**sés**) rokonítható, lévén a liliom virágja hat szziromból áll. (**Sosana a héberben női névként is használatos, ez a világszerte ismert Zsuzsanna**).

Az **Énekek énekének** a címe jellegzetes **bibliai héber** kifejezés (**figura etimologica**), jelentése: a legszebb ének. **Párbeszédes** formában íródott, s így adták azt elő az ókori zsidó esküvőkön. Egyes helyeken, még a közelmúltban is, a vőlegényt királyfinak, a menyasszonyt pásztorleánynak öltöztetve vitték a menyegzői sátor alá, miközben ők egymásnak részleteket énekeltek a bibliai könyvből.

Számos szállóige származik az **Énekek énekéből**, például, ha valakire azt mondjuk, az általunk idézett párbeszéd folytatásával: a szerelem betege ő. „Erősítsetek meg szőlőlepénnyel, üdítsetek föl almával, mert a szerelem betege vagyok” (**ugyanott, 5. vers**). Csakhogy az **ókori Izraelben** nem volt alma, hanem narancs, amely egyébként is sokkal alkalmasabb a beteg felüdítésére. A félreértés onnan ered, hogy a **Bibliában** előforduló szó (**tapúah**) a mai **héberben** valóban **almát** jelent, míg a **narancs** neve **tapuz**, az „**arany almából**” (**tapúah zahav**) összevonva.

„**Erősebb a halálnál a szerelem**” — a közismert szállóige fordítása itt sem egészen pontos. Helyesen: „**Tégy engem, mint pecsétet szívedre, mint pecsétet karodra, mert erős, mint a halál a szerelem, kemény, mint a sír a féltés, lángjai tűz lángjai, isteni izzás**” (**ugyanott, 8. fejezet 6. vers**). Az idézet utolsó szava (**salhevetja**) különös, a Szentírásban csak egyszer előforduló kifejezés (**hapax legomenon**).

Mellesleg összetett szó, a **bibliai héberben** oly ritka összetett szavak egyike, mint például a korábban általunk már tárgyalt **halleluja.**, **hozsánna**, vagy a **blimá**.

LITTNER GYÖRGY: JÓZSEF TÖRTÉNETE IX. rész

JÓZSEF TÖRTÉNETE

Az **egyiptomiak** visszavitték mind a tizenegy héber testvért **József** házába, akik fel voltak készülve a legrosszabbra. A fiúk a földre vetették magukat **József** előtt, aki még mindig tolmácson keresztül szólt hozzájuk:

„Micsoda dolog az, amit cselekedtetek? Nem tudjátok-e, hogy olyan férfiú, mint én, jósolni szokott? És szólt Júda: Íme, rabszolgáid vagyunk uramnak, mi, és az is, akinél a serleg találtatott.”

Júda nagyon ügyesen kihagyta **Benjámint** halálos ítéletét, hátha az **egyiptomi nagyúr** nem tud a fogadalmukról, és akkor a testvérük megússza a halálbüntetést, és csak ugyanolyan rabszolgává válik, mint ők maguk. A terve bevált, mert **József** így válaszolt:

„Távol legyen tőlem, hogy ezt tegyen. Az az ember, akinél a serleg találtatott, az legyen rabszolgám, ti pedig menjetek fel békével atyátokhoz.”

Váratlanul **Júda** lépett **József** elé és szívhez szóló védőbeszédet mondott. A **Fáraóhoz** hasonlította **Józsefet** és kérte, hogy bocsásson meg nekik. Öregkorára született meg az atyjuknak a tizenkettedik gyermeke attól az anyától, akitől a bátyja **József** is, és aki már meghalt.

„Atyánk öregember és egy öregségére született gyermeke, a legkisebbik; testvére meghalt és ő egyedül maradt meg anyjának és az atyja szereti.”

A parancsodra idehoztuk a legkisebbet, **Benjámint** is, mert éhezünk. Én kezességet vállaltam a fiúért, mert bíztam abban, hogy mindannyian visszatérünk. Azt mondtam atyámnak:

„Ha vissza nem hozom hozzád, minden időre vétkes legyek előtted.”

Tehát. ha **Benjámint** nélkül érünk haza, akkor a kisebbik baj az én bűnöm, de a nagyobbik baj az, ami atyámmal történni fog, hiszen így bocsájtott utunkra:

„Ti tudjátok, hogy két fiút szült nekem az én feleségem. Az egyik elment tőlem és akkor azt mondtam szét lett tépve, és nem is láttam azóta, és ha elveszítek ezt is színem elől és baleset éri, akkor ősz fejemet gondok közt viszitek le a sírba. És ha most eljövök szolgálodhoz, az atyámhoz és a fiú nincs velünk, holott lelke össze van kötve az ő lelkével, akkor meghal, és ősz fejét búbánatban teszik majd a sírba.”

Júda könyörgött **Józsefnek**, hogy őt tartsa meg rabszolgának, mert az ő élete nem ér

LITTNER GYÖRGY: JÓZSEF TÖRTÉNETE IX. rész

annyit, mint **Benjámíné**. Engedje haza a fiút és akkor nem fog meghalni az atyjuk, csak szomorú lesz, mert ő **Júda** itt marad **Egyiptomba rabszolgának**.

Józsefet szíven ütötte ez az őszinte könnyörgés, **Júda** önfeláldozása és nem bírta tovább, hiszen minden szót értett, meg sem várta a tolmács fordítását, hanem **egyiptomi nyelven** felkiáltott az embereinek:

„Menjen ki mindenki mellőlem!”

A fiúk nem értettek semmit, csak azt látták, hogy minden egyiptomi elhagyja a termet. Egyedül maradtak a nagyúrral: **Cáfenat-Panéahhal**, aki Ábrahám nyelvén szólt végre hozzájuk, azt mondta: Én vagyok József a testvéretek. Eltöltötték az eddig visszafojtott érzelmek és sírva fakadt.

„És szólt József a testvéreihez: Én vagyok József! Él e még atyám?”

A testvérek először fel sem fogták, hogy mit hallottak, hiszen eddig csak egyiptomi nyelven beszélt hozzájuk. Teljesen össze voltak zavarodva. **József** hívta őket, hogy jöjjenek közelebb hozzá, nézzék meg őt alaposan, hiszen ő az elveszettnek hitt testvérük. Végül csak megértették a lényegét, mert **József** folytatta:

„Most pedig ne bánkódjatok azon, hogy eladtatok, mert Isten küldött engem ide elöttetek, hogy életetek megmaradjon. Így hát nem ti küldtetek engem ide, hanem Isten, ő tett a Fáraó egész házának urává és uralkodóvá Egyiptom egész országában. És ráborult testvére Benjámín nyakára és sírt. Megcsókolta mindegyik testvérét és sírt rajtuk, és azután beszéltek vele testvérei.”

József emberei az ajtó mögött hallgatództak és a tolmács fordította le neki a szobában történeteket. Természetesen azonnal rohantak a **Fáraóhoz** és mindent alaposan elmeséltek neki, aki hívatta **Józsefet**:

„Szólt a Fáraó Józsefhez: Mondd meg testvéreidnek ezt cselekedjétek: Rakodjatok fel barmaitokra, induljatok és menjeteK el Kánaán országába.

Meghívta **Jákob** egész családját **Egyiptomba**, hogy telepedjenek le **Gósen földjén**, ahol termékeny legelők várnak rájuk. Vigyenek szekereket, hogy az asszonyok és a gyermekek is ide tudjanak jönni. **József** ellátta őket az útra gabonával, kenyérral és mindenféle élelemmel. A testvérek valamennyien boldogan indultak haza atyjukhoz, **Jákobhoz**.

A következő számban folytatjuk a kalandot....

MISNÉ TORÁ – A ZSIDÓ JOGTÁR

XV. RÉSZ

Az önfeláldozás büntetése vagy jutalma

4. §. Az, akinek esetéről a törvény azt mondja: „**Szegd meg a törvényt, és ne áldozd fel az életedet**”, ha ő [mégis] feláldozza az életét, és nem szegi meg a törvényt, akkor [valóban] halált érdemel.

Az pedig, akinek esetéről a törvény azt mondja: „**Áldozd fel az életedet, de ne szegd meg a törvényt**”, ha az feláldozza az életét, és nem szegi meg a törvényt, az megszenteli [Isten] nevét. Ha ezt tíz zsidó jelenlétében teszi, akkor nyilvánosan szenteli meg [Isten] nevét, mint **Dániel, Chánája, Mísael, Ázárja, Ákiva** rabbi és társaik. Ők azok, akiket a [gonosz] birodalom lemészárol, akikénél nincs magasabb szint. Velük kapcsolatban mondja: „**Bizony miattad öldöstek bennünket egész nap. Úgy tekintettek, mint vágásra való juhokat.**” Egy másik zoltár azt mondja: „**Gyűjtsétek elem a jámboraimat, kik áldozat mellett kötik meg szövetségemet.**”

Az pedig, akinek esetéről a törvény azt mondja: „**Áldozd fel az életedet, de ne hágd át a törvényt**”, és élete feláldozása helyett megszegi a törvényt, az megszensteleníti [Isten] nevét. Ha ezt **tíz zsidó** jelenlétében teszi, akkor nyilvánosan **szentségteleníti** meg [Isten] nevét, semmissé teszi [Isten] nevének pozitív **parancsolatát**, és áthágja a tiltó parancsolatot, amely tiltja Isten nevének megszenstelenítését.

Mindazonáltal, mivelhogy kényszerítve volt a törvénszegésre, nem [büntetettik] korbáccsal, és – mondanunk sem kell – még akkor sem végezteti ki a bíróság, ha [valakinek] a meggyilkolására kényszerítették. Mivel [nem büntetik] korbáccsal és a kivégzéssel csak azoknál, akik szabad akaratukból szegték meg a törvényt, [amikor a törvénszegésnek] tanúi [is voltak], és figyelmeztették őket.

Ahogy a vers mondja azzal az emberrel kapcsolatban, aki gyermekeit **Moloch [imádására]** adja: „**Akkor majd én fordítom arcomat ama férfi ellen.**” A mondat hangzásából pedig úgy tanították **bölcseink**, hogy az „**ama férfi**” az, akit nem kényszerítenek [törvénszegésre], aki nem akaratlanul vagy nem tévedésből [szegi meg a törvényt]. Ha pedig hamis istenek imádásáért, ami a legsúlyosabb [bűn], nem jár égi halálbüntetés annak, akit erre az imádásra rákényszerítettek, sem – mondanunk sem kell – bíróság általi kivégzés, akkor mennyivel inkább [alkalmazható ez az elv] a **Tóra más micvá**i esetében. Hasonlóképpen, a tiltott nemi kapcsolatokra vonatkozóan azt mondja a **Tóra**: „**A leánynak pedig ne tégy semmit.**” [Mivel végső soron kényszerítve volt a bűnre].

Az azonban, aki képes megszökni és elmenekülni egy gonosz király hatalma alól, és ezt nem teszi meg, olyan, mint az eb, amelyik visszatér a maga okádékához. Ő úgy tekintendő, mint az az ember, aki önként imád **hamis isteneket**. Ő nem érheti el az eljövendő világot, és a **Gehenom** legalsó szintjére kerül.

Egyén feláldozása a köz érdekében

5. §. Ha nem zsidók mondják [egy csoport] nőnek: „**Adjatok nekünk egyet közületek, hogy megbecstelenítsük. Ha nem, akkor mindnyájatokat megbecstelenítünk**”, akkor inkább mindannyiuknak a megbecstelenítést kell választaniuk, mintsem, hogy akár egyetlen zsidó lelket is feladjanak.

Folytatjuk...

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOM IMAREND JÚLIUS 1. – 31. KÖZÖTT

sziván	25.	1.	hétfő		7,00	19,00
	26.	2.	kedd		7,00	19,00
	27.	3.	szerda		7,00	19,00
	28.	4.	csütörtök	<i>Jajm Kippur Kótajn</i>	7,00	19,00
	29.	5.	péntek	⚡: 20.25	7,00	19,00
	30.	6.	szombat	Újhold 1. KORÁCH vége: 21.44	8,00	20,30
támuz	1.	7.	vasárnap	Újhold 2.	8,00	19,00
	2.	8.	hétfő		7,00	19,00
	3.	9.	kedd		7,00	19,00
	4.	10.	szerda		7,00	19,00
	5.	11.	csütörtök		7,00	19,00
	6.	12.	péntek	⚡: 20.20	7,00	19,00
	7.	13.	szombat	CHUKÁT vége: 21.38	8,00	20,15
	8.	14.	vasárnap		8,00	19,00
	9.	15.	hétfő		7,00	19,00
	10.	16.	kedd		7,00	19,00
	11.	17.	szerda		7,00	19,00
	12.	18.	csütörtök		7,00	19,00
	13.	19.	péntek	⚡: 20.15	7,00	19,00
	14.	20.	szombat	BÁLÁK vége: 21.30	8,00	20,15
	15.	21.	vasárnap		8,00	19,00
	16.	22.	hétfő		7,00	19,00
	17.	23.	kedd	Böjtnap, vége: 21,06	7,00	19,00
	18.	24.	szerda		7,00	19,00
	19.	25.	csütörtök		7,00	19,00
	20.	26.	péntek	⚡: 20.07	7,00	19,00
	21.	27.	szombat	PINCHÁSZ vége: 21.20	8,00	20,00
	22.	28.	vasárnap		8,00	19,00
	23.	29.	hétfő		7,00	19,00
	24.	30.	kedd		7,00	19,00
	25.	31.	szerda		7,00	19,00

Ismeretlen zsidók nyomában LXXXV. Zsengeri Samu

Zsengeri Samu, Singer Sámuel (Pápa, 1840. október 18. – Budapest 1924. március 21.) tanár, pedagógiai író, lapszerkesztő.

Édesapja Singer Manó pápai tanító, aki Schloss Salamon tanítóval együtt alapította az első pápai izraelita magániskolát (1818), és tanító volt akkor is, amikor Lőw Lipót főrabbiaként a városban élt (1846–1850); magyar honvédnek állt, és harcolt az 1848–49-es forradalom és szabadságharcban. Édesanyja Krausz Julianna.

Iskoláit Pápán és Győrött végezte. Pesten az 1857-ben alapított Országos Izraelita Tanítóképző Intézetben tanítói képesítést szerzett és több település elemi iskolájában tanított. 1870-ben a fővárosba került s itt, mint tanító, magántanulónaként letette a gimnázium érettségi vizsgálatot, beiratkozott a pesti Magyar Királyi Tudományegyetem Bölcsészkarára, az egyetem sikeres elvégzése és középiskolai tanári képesítő vizsgáját követően doktorált (1878 – doktori-dolgozat: Lénárd és Gertrúd). A budapesti ortodox zsidó polgári iskolában kezdett tanítani, rövidesen az iskola elismert igazgatója lett. Vezetése alatt kezdődött meg a tanítás az iskola új épületében, s lett az intézmény a magyarországi zsidó iskolák egyik legismertebbje (Budapest, Dob utca 35. – ma a Magyarországi Autonóm Ortodox Izraelita Hitközség épülete).

Az 1850-es évek végétől minden nevezetesebb tanügyi mozgalomban részt vett. Ekkor kezdett el publikálni, és amikor Pestre került, akkor több lap munkatársa lett (pl. Nemzeti Újság, Népnevelők Lapja, Néptanítók

Lapja, Paedagogiai Szemle, Pesti Hírlap, Pesti Napló stb.). A zsidó felvilágosodás képviselőjeként az országos magyar (vagy német) nyelvű budapesti izraelita felekezeti hetilapjaiban a különböző csoportok diskurzusait segítette megjeleníteni mind az integrálódó zsidóság, mind pedig a magyar társadalom felé. (Lapszerkesztései: Ungarisch-jüdische Schulzeitungot; Népnevelés; Szombati Újság – a zsidó vallási, községi, társadalmi és közművelődési hetilap (1882–1883); a három nyelven megjelenő Látogatók Lapja; Magyar Újság tanügyi rovata.). A Népnevelő- és Országos Tanítóegylet fejlesztésében, a Magyar Paedagogiai Társaság alapításában érdemes munkásságot fejtett ki. A Társaság alakuló ülésén (1892. január 5.) a társaság rendes tagjává választották.

A magyarországi neveléstörténetben jelentős érdemeket szerzett azzal, hogy Johann Heinrich Pestalozzi műveiből a pedagógiai szempontból legfontosabbakat magyarra fordította és saját kiadásában megjelentette azokat. Fordításaihoz kutatásokat végzett Pestalozzi életéről, munkásságáról. Magyarázta az írásokat, és bár indokolt újabb fordításokkal pontosabbá magyarítani Pestalozzi gondolatait, ám munkájával nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a 19. század második felében kiteljesedett Pestalozzi magyarországi hatása. Nemcsak fordító-értelmező munkája, de kapcsolata a zürichi Pestalozzianummal, segítette a svájci pedagógus megismerését, és a Magyar Pestalozzi című folyóirat megjelenését (1897–1914?), majd a rövid életű Magyar Pestalozzi Társaság megalakulását, működését (1902–1906?).

Forrás: (wikipedia)

Dr. Goldberger Tamás: 80 éve történt

XV. rész

1944. június 29. - 1944. július 05. között

1944. június 29. Budapest jelenlegi XVI. kerületének elődtelepüléseiben a rendőrök körülfozták az összes zsidóházat. " ... Katóka, Apuka húgának, Ancsa néniének volt a lánya, Sas halmon laktak, és az a hír terjedt el, hogy csak a lányokat viszik el, így gyorsan házasságot kötött egy munkaszolgálatos fiúval. Mondanom sem kell, hogy családjával együtt elvitték, és sohasem kerültek elő...A sashalmiakat 1944. június 29-én éjjel fél 12 órakor fogdosták össze a rendőrök és csendőrök és 30-án délelőtt vitték el a budakalászi téglagyárba" (Weiczner Jenő naplójából, Remény, 2010. 3.szám) Horthy Miklós feladta addigi passzivitását, vezetésével koronatanácsot tartottak, melyen felvetette Endre László és Baky László felelősségét. Serédi Jusztinián hercegeprímás e napra egy pásztorlevél felolvastatását tervezte a katolikus templomokban, azonban az akciót leállította, miután Sztójay Döme késznek mutatkozott bizonyos engedmények tételére a deportálásokról. Az igazságügyminisztérium az enciklika szövegét lefoglalta. Az uszító sajtó szabadon folytathatta tevékenységét: Hain Péter, a BM politikai rendészeti osztályának vezetője közölte Vajna Gáborral, hogy a Belügyminisztériumban az állambiztonsági szervek megbízottainak, állambiztonsági tiszteknek a részvételével megbeszélést tartottak, melyen arra az álláspontra jutottak, hogy a Nyilaskeresztes Párt puccsot tervez Horthy Miklós kormányzó ellen. Kecskemétről a második transzport (2790 fő) elszállítása történt. Bár eredetileg egy részüket ausztriai munkatáborokba (Strasshof környéke) szánták, végül mindenkit (1323 fő) az auschwitz-birkenau-i haláltáborba szállították. A vagonokba zsúfolt emberek egy része már az úton elpusztult. A kecskeméti izraelita hitközség mártírjainak száma 1199. A deportálást 70 fiatal nő és 4 férfi élte túl, a munkaszolgálatot 70 fiatal férfi. A váci csendőrség „makulátlan” munkát végzett: „Elhurcolták a kórházból a betegeket, a várandós anyákat, a keresztény hitre áttérteket, a vegyes házasságban élőket és a pólyás babákat is, még a zsidókhöz házasodott keresztényeket is.” Itt 27-28-án vagonírozták be az itt összegyűlt 1900-2000 személyt. 226-an tértek vissza Auschwitzból. A munkaszolgálatosok 75-80%-a vesztette életét. A váci zsinagógát a legbarbárabb módon szétzúzták. A zsinagóga renoválása során az épületben gyermek csontokat találtak. Feltételezhető, hogy itt lövöldözések folyhattak. A deportálásokról másnapján a hátrahagyott értékeket „a nemzeti vagyon” részének nyilvánították. A városi adminisztrátorok leltárba vették a bútorokat, ingóságokat. Még 1,5 évvel a deportálásokról is árultak a váci piacon zsidóktól hátrahagyott edényeket, használati tárgyakat. Az ingatlanokat is elvették, és a visszatérő túlélők is alig tudták visszaszerezni birtokaikat. Aznap még Szolnokról 2038 főt, Debrecenből a harmadik transzportban 3026 embert deportáltak.

1944. június 30. 73 évvel ez előtt, 1944. június 30-án ezen a napon az előzetes tervek szerint a helyi közigazgatás tevékeny közreműködésével végrehajtották a XVI. ker. elődközségei kiszemelt lakossága elszállítását. Az akkor itt élt 43.904 lakosból (1941-es adat) zsidótörvények által érintett volt 2.193 fő, kb. a lakosság 5%-a, vagyis minden 20-ik polgár. Sándor Józsefné Klein Aranka, 44 éves Sashalom Prohászka u. 10. alatti lakos öngyil

Dr. Goldberger Tamás: 80 éve történt

XV. rész

kosságot követett el ezen a napon (nikotinmérgezés). Június 30. és július 3. között áthe-

lyezték a Pest megyei zsidókat, közöttük Szentendre és környékéről a megyei gyűjtőtáborokba. Az egyik Monoron volt. Békásmegyer és a Budakalász határában lévő téglagyárban rendezték be a VI. deportálási zóna másik koncentrációs központját. A két téglagyárból július 6. és 8. között 24.128 zsidót szállítottak Auschwitzba. Az utolsó vonatok már azután indultak, hogy Horthy Miklós kormányzó július 6-7-én megtiltotta a deportálások folytatását. Márai Sándor író szintén tanúja volt az eseményeknek. Július 4-én ezt írta naplójába: „Útközben a budakalászi téglagyár mellett megy el a

vonat. Hétezer Pest környéki zsidó várja itt, a téglaszáritó pajták között, hogy deportálják őket. A töltésen katonák állnak gépfegyverrel. Mindezt látni kell, elbeszélés nem ad képet a valóságról”. Az Egyesült Államok megszakította a diplomáciai kapcsolatot Finnországgal. Keszthelyről a zalaegerszegi gettóba szállítottak 700 embert. V. Gusztáv svéd király táviratban fordult Horthy Miklóshoz a zsidók védelmében. A „Kasztner-vonat” elhagyta Budapestet, a Columbus utcai táborból csatlakozott hozzájuk a kolozsvári csoport, melynek tagjait Léb Zsigmond javaslata alapján a kolozsvári gettó vezetői Fischer József, Marton Lajos, Danzig Hillél, Kertész Jenő, Weiss Sándor – választották. Utasai bergen-belseni kitérővel épségben megérkeztek Svájcba. Jaross felmentette Endrét és Bakyt a zsidóügyek intézése alól, de továbbra is államtitkár maradtak. Általános, sikeres sztrájk Koppenhágában a németek zsidóellenes rendelkezései miatt.

1944. július 1. Bonyhádról a pécsi gettóba vittek 1180 embert. Ugyanide került Bátaszék, Kéty, Kisvejke, Tevel és Zomba zsidó lakossága. Vajna Gábor felkereste a Hűség Házában Kovarcz Emilt, a pártszervezés vezetőjét, hogy érdeklődjön a tervezett puccsról, aki megnyugtatta, hogy nem készülnek semmiféle puccsra. Ezután Vajna Gábor az általa meg tudott információkat jelentette Szálasinak. Utóbbi magához kérte dr. Kurt Hallert és elmondta, hogy pártjának semmi köze a puccshoz, és ismertette egy koalícióban való részvételének feltételeit. A pártvezetőt láthatóan aggasztotta a tervezett puccs, azonban német tárgyalópartnerétől nem tudott meg semmi számára megnyugtatót.

1944. július 1.-23. Az USA Bretton Woods nevű helységben 44 ország képviselőinek részvételével megrendezett konferencia határozatot hozott a Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank (Világbank) létrehozásáról 7,6 milliárd dollár tőkével, és a Nemzetközi Valutaalap megteremtéséről 7,3 milliárd dollár tőkével.

1944. július 2. Újpestről Budakalászra szállítottak 3500 zsidót, ezzel Újpest 14 ezres zsidó lakossága mind a budakalászi gettóba került, innen, deportálták őket néhány nap

Dr. Goldberger Tamás: 80 éve történt

XV. rész

múlva. Kőszegről Szombathelyre szállították az ott összegyűjtött, köztük Perenye, Nagycsömöte, Kőszegszerdahely, Bozsok zsidó lakosságát. A szövetséges légierő több mint 620 bombázóval nappali légitámadást intézett Budapest és Győr ellen. Német-magyar megállapodás lehetővé tette magyar munkaszolgálatosok felhasználását a bori rézbányákban.

1944. július 3. A sárbogárdi gettóból 300 helyi zsidót és Alap, Cece, Igar, Kalóz zsidó lakosságát a Kaposvári gettóba szállították, majd néhány nap múlva onnan Auschwitzba. Szovjet csapatok felszabadították Minszket. A Francia Nemzeti Felszabadítási Bizottság átalakul a Francia Köztársaság Ideiglenes Kormányává. Nagyobb angolszász légitámadás zajlott le Szeged térségében. Burton Yost Berry isztanbuli főkonzul Cordell Hull külügyminiszternek címzett táviratban számolt be "biztos budapesti forrásból" származó információjáról, miszerint Sztójay Döme Adolf Hitlernél tett látogatása során teljes szuverenitást kért Magyarország számára. Ugyanakkor Sztójay igyekezett elismertetni az új svédországi, svájci, portugáliai és spanyolországi magyar követeket az érintett kormányokkal, azt állítva, hogy Magyarország teljes szuverenitást élvezett.

1944. július 4. Szekszárdról Paksra szállították az ott összegyűjtött zsidókat. Szintén Paksra került Fadd, Dunaföldvár, Gerjen, Kajdacs zsidó lakossága. Az MTI jelentette Stockholmból: „Az itteni lengyel követ közölte, hogy naponta érkeznek Lengyelországba vonatok Magyarországról, egy-egy vonat 45 kocsi áll, amelyeken magyar zsidók vannak. Ezeket Oswieczim koncentrációs táborba szállítják, ahol két gázkamrában megölik”.

1944. július 5. Áthaladtak Kassán a Sárvárról (3105 fő), Szombathelyről (3103 fő) és Kaposvárról (I. transzport) elindított deportáltakat szállító vonatszerelvények Auschwitz felé. Pápáról 3000 zsidót deportáltak Auschwitzba. Koszorús Ferenc vezérkari ezredes az esztergomi páncélosok mintaszerű alkalmazásával megakadályozta a Baky László belügyi államtitkár által a budapesti zsidóság deportálására szervezett „csendőrpuccsot”. Ezzel szemben a magyar ezredes akciója, az esztergomi páncélosok felvonultatása 1944. július 5-én Horthy Miklós parancsára Baky László csendőrei ellen lehetővé tette a már előkészített deportálások felfüggesztését. Márpedig ez a haladék életmentő volt a fővárosi zsidóság számára: mire a németek a dühöngő Hitler utasítására újra nyomást gyakoroltak Horthyra, s kikényszerítették volna a deportálás folytatását, Románia kiugrott a háborúból, összeomlott a délkeleti front. Sürgős szükség lett a szállítási kapacitásra, ezért Eichmann és „specialistái” elhagyták Magyarországot. Ahogy az sem számít, hogy Koszorús előzőleg a gyorshadtest hadműveleti osztályvezetője volt, majd hadosztályparancsokként szolgált a Don-kanyarban, az u.n. „hídfőcsatákban”. Mi több: páncélosaival 1944. szeptember 13-án bevonult az átmenetileg visszafoglalt Aradra (ahol a főnökei már tervezték az Antonescu által megkímélt zsidók deportálását). Majd pedig letette az esküt Szálasi Ferenc „nemzetvezetőre”.

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Tzvi Gluckin:

Fedezd fel ki írta a Tórá!

XVII. rész

Nézzük meg a következő könyvet. A harmadik könyv a Leviták könyve. Keresd meg az első távot! Számolj ötven betűt! Semmi. Számolj tovább! Semmi. A „Tóra” szó nincs elrejtve a Leviták könyvének elején ötven betűs távolságban. Sőt, a könyv elején egyáltalán nincs kódolva ez a szó. Csalódott vagy? Megkönnyebbült?

Nézzük meg a következő könyvet. A negyedik könyv a Számok könyve. A „Tóra” szó ott van az elején, és megint egyenlő kihagyásokkal, ötven betűnként. De ezúttal visszafelé. Nézd meg:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי בְּאַהֲל מוֹעֵד בְּאַהֲל לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי
בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִי לְצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם לֵאמֹר: שְׂאוּ אֶת־רֹאשׁ כְּלֵעֹד
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׂמֹת כְּלִזְכֹּר לְגִלְגָּלְתָּם:
מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְמַעְלָה כָּל־יֶצֶא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצַבְאֹתָם
אִתָּה וְאַהֲרֹן: וְהָיוּ אִישׁ אִישׁ לְמִטָּה אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית־אֲבֹתָיו
הוּא:

Figyeld meg azt is, hogy az első betű a fordított sorrendben nem az első hé betű a könyvben!
Érdekes. De nem olyan lenyűgöző, mintha a „Times” -t egy héten át minden nap az újság címlapján találánánk.

Nézzük meg az utolsó könyvet! Az ötödik könyv az Ismétlés könyve. A „Tóra” szó ott van. És megint visszafelé. De nem ötven, hanem negyvenkilenc betűnyi távolságban. És nem az elején kezdődik, hanem néhány verssel a könyv kezdetétől:

אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּמִדְבַּר
בְּעַרְבָה מוֹל סוּף בֵּין־פָּאָרָן וּבֵין־תְּפֵל וְלִבְנֵי וַחֲצֹרַת וְדִי זָהָב: אֶחָד עֶשְׂרִים
יּוֹם מִחֹרֵב דָּרָף הַר־שַׁעִיר עַד קָדֵשׁ בְּרִנְעַ: וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה בְּעֶשְׂתֵּי
עֶשְׂרֵת חֹדֶשׁ בְּאַהֲל לַחֹדֶשׁ דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל־כֹּל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֹתוֹ אֲלֵהֶם: אַחֲרַי הִכְתוּ אֶת סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבוֹן
וְאֵת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן אֲשֶׁר־יוֹשֵׁב בְּעֶשְׂתֵּרַת בְּאֲדָרְעִי: בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּאַרְץ
מוֹאָב הוּאֵיל מֹשֶׁה בָּאֵר אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת לֵאמֹר: יְהוָה אֱלֹהֵינוּ דִּבֶּר
אֵלֵינוּ בְּחֹרֵב לֵאמֹר רַב־לָכֶם שָׁבַת בְּהֵרָחֵק הַזֶּה: פָּנּוּ וּסְעוּ לָכֶם וּכְאוּ הֵר
הָאֱמֹרִי וְאֶל־כָּל־שְׂכֵנֵינוּ בְּעַרְבָה כְּהֵר וּבְשִׁפְלָה וְכִבְנָגָב וּבְחוֹף הַיָּם אֶרֶץ
הַכְּנַעֲנִי וְהַלְּבָנוֹן עַד־הַנְּהָר הַגָּדֹל נְהַר־פָּרַת: רָאֵה נְתַתִּי לְפָנֶיכֶם אֶת
הָאֶרֶץ בְּאוּ וּרְשׁוּ אֶת־הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם לְאַבְרָהָם
לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְתַת לָהֶם וּלְזֶרְעָם אַחֲרֵיהֶם:

Lenyűgözött? Valószínűleg nem. Lehetséges, hogy ezek a mintázatok szándékosan lettek a Tórába belekódolva? Lehet. De anélkül, hogy kiszámolnánk, mekkora a valószínűsége annak, hogy ez véletlenül történt, nehéz értelmesen válaszolni.

Weissmandl rabbi nem volt matematikus vagy statisztikus. Nem végzett kísérleteket, és nem számolt valószínűségeket. Weissmandl rabbi talmudtudós volt. Érdeklődése az egyenlő távolságra lévő betűsorozatok iránt spirituális volt. Számos érdekes kódot talált. Ezeket feljegyezte a jegyzet-füzetébe. Tanítványai pedig halála után publikálták az eredményeit.

Tzvi Gluckin:

Fedezd fel ki írta a Tórát!

XVII. rész

Az 1970-es évek végén **Elijáhu Rips** – a jeruzsálemi Héber Egyetem professzora – felfigyelt **Weissmandl** rabbi eredményeire. Rips Lettországból származott. **Matematikus** volt. 1970-ben bebörtönözték, mert tiltakozott **Csehszlovákia** szovjet megszállása ellen.

1972-ben szabadult, Izraelbe költözött, befejezte a doktorátusát, és a Héber Egyetem matematika tanszékére került. Valaki megmutatta Ripsnek az **ekvidisztáns betűsorozatokat Weissmandl rabbi Torász Chemed** című könyvében. Más valaki még összetettebb eredményeket mutatott neki. Mindez felkeltette az érdeklődését, és magától is utána akart járni a dolognak. Mintákat, klasztereket és ismétlődő szekvenciákat talált. Néhány megállapítása összetett, érdekes és **statisztikailag szignifikáns** volt. És **Weissmandl** rabbival ellentétben Rips **számítógépet** használt.

Az 1980-as évek elején **Rips Doron Witztummal** kezdett együtt dolgozni. **Witztum matematikából és fizikából** szerzett diplomát a Héber Egyetemen, és **doktori iskolába** járt, mielőtt **vallási tanulmányokat** folytatott volna. **Rips és Witztum** kifejlesztett egy formális módszert az egyenlő távolságra lévő **betűsorozatok vizsgálatára**, és annak tesztelésére, hogy a sorozatok véletlenül keletkeztek-e. Számításaik alapján **meg voltak győződve arról**, hogy a **Tórában** lévő **ekvidisztáns betűsorozatok nem véletlenek**, a **matematikai** adatok azt mutatták, hogy szándékosan helyezték el őket a **Tórában**. Valaki szándékosan tette őket oda.

De vajon ez a valaki csak Isten lehet? Nem feltétlenül. Nem kell **Istennek** lenni ahhoz, hogy **kódot** rejtünk el a **Tóra szövegében**. Nem kell **Istennek** lenni ahhoz, hogy bármilyen szövegbe információt kódoljunk. A **rabbinikus irodalom** tele van ilyen példákkal.

Nézd meg a héber költészetet! Különösen a **sábbátkor énekelt dalokat** vagy az **ünnepnapokon felolvasott liturgikus imákat**. Az egyes **strófák első betűje** gyakran a **költő nevét** adja ki. Ez egy **ember által alkotott kód**. Zsidó írók is kódoltak szavakat a könyveikben. Például **Isten nevét** számos **fontos jogi és filozófiai mű** elején rejtették el. Egyenlő távolságra lévő **betű sorozatokat** létrehozni könnyű.

A **zsidó nép negyven évig vándorolt a sivatagban**. Sok szabad idejük volt. Lehetséges, hogy játszadoztak a szöveggel, szavakat helyeztek át, szinonimákat illesztettek be, és más trükköket alkalmaztak annak érdekében, hogy egyenlő távolságra lévő betűkkel szavakat kódoljanak. **El tudsz képzelni olyan rejtett információt, amelyet nem alkothatott ember? Mi a helyzet a jövővel?** Ha találsz egy **ekvidisztáns betűsorozatot** egy olyan személyről vagy eseményről, amely a **Tóra** megírása után **történt**, arról nem mondhatod, hogy a **zsidó nép tudott róla**, amikor a **sivatagban vándorolt**.

Mi számít jövőnek? Ahogy az előző fejezetben említettem, a zsidó hagyomány szerint a **Tóra körülbelül 3300 éves**. A **zsidó nép i. e. 1313-ban gyűlt össze a Szináj-hegy lábánál**. **Isten** ekkor szólt hozzájuk, és **adta nekik a Tórát**. Ha nem bízol a zsidó hagyományban, azt azért el kell ismerned, hogy a **Tóra régi**. A **Septuaginta – a Tóra görög fordítása – körülbelül 2300 évvel ezelőtt készült el**. Egy még közelebbi dátum a **kereszténység megjelenése**. Ez körülbelül **2000 évvel ezelőtt** volt. Azt nehéz lenne állítani, hogy a **Tóra** ennél újabb keletű. Nézd meg a következő példát! Ez egy egyenlő távolságra lévő betűsorozat **Maimonidészről**. **Maimonidész** fontos **rabbi** volt, aki sok évvel a **Tóra keletkezéséhez** rendelhető legfrissebb dátum után élt.

Folytatjuk...

Heti Jahrzeit:

Rabbi Shlomo Kluger

Shlomo Kluger (1786-1869) rabbi a 19. század egyik vezető halachikus tekintélye és legtermékenyebb írója volt. R' Kluger ezt írta magáról: „Dicséret Istennek, körülbelül 115 nagy művem van a Tanachról és a teljes Talmudról, valamint a korai és későbbi poskimok / halachikus tekintélyek kommentárjai”. Meg kell jegyezni, hogy R' Kluger 25 évvel e szavak megírása után élt, így teljes irodalmi termése sokkal nagyobb lehetett. A Ha'eleph Lecha Shlomo, a legismertebb halachikus reszponzumaiból álló műve 1008 fejezetből áll.

R' Kluger 1786-ban született R' Yehuda Aharon komáromi rabbi gyermekeként. R' Yehuda Aharon beteges ember volt, aki 40 éves kora előtt meghalt, fiát hajléktalan árván hagyva. Egy nap R' Yaakov Kranz (a „Dubno Maggid”) találkozott a lengyelországi Zamosc utcáin kóborló kisfiúval, és befogadta őt. (Érdekes, hogy Chochmat Shlomo, Even Ha'ezer 1:1 című művében R' Kluger elemzi, hogy az örökbefogadással teljesíthetjük-e a „legyetek termékenyek és sokasodjatok” micvát).

A dubnói maggid tanárokat szervezett védenecsei számára, köztük R' Mordechai Rabint, Zamosc rabbiját és R' Yosef Hochgelerntert. Maga a Maggid tanította R' Klugert a Tóra aggadikus (azaz nem jogi) részeire, és rendszeresen találkozott vele péntek esténként.

R' Kluger 22 éves korában már tapasztaltabb tudósokkal együtt ült a bét din / rabbinikus bíróságokon. Azonban csak 36 éves korában kapta meg első városi rabbi kinevezését a galíciai Kelokowban. Később egy bizonyos R' Yosef Yozpa javasolta, hogy R' Kluger jelentkezzen az akkoriban megüresedett brody-i rabbinátusra, és R' Yosef írt R' Klugernek egy ajánlólevelet R' Ephraim Zalman Margaliothoz. (R' Margalioth üzletember volt, és Brody vezető tudósa. Művei közé tartozik a népszerű Sha'arei Ephraim és a Mateh Ephraim). R' Margalioth interjút készített R' Klugerral, és kijelentette, hogy R' Kluger volt az első ember, aki valaha is felülmúlta őt egy tudományos vitában. Később azt írta R' Klugerről:

„A rabbi, a nagy és éles elméjű zseni, Szináj [azaz messzemenő tudással rendelkező] és hegyek letarolója [azaz éles elmével rendelkező], a híres, a mi tanítónk, R' Shlomo, ragyogjon a fénye, aki néhány évvel ezelőtt tiszteletre méltó lakhelyet kapott városunkban, és a város nagy és magasztos embereinek javaslatára a bét din vezetőjévé, az igazság tanítójává és az igazság szónokává emelték és emelték [azaz, erkölcsi témák előadója] - a neve 'Shlomo' és a Tórája 'shleimah' (egész), szerencsés az az ember, aki megszülte őt”.

R' Kluger 1869-ben bekövetkezett haláláig Brodyban maradt.

Forrás: (tzadikim)

RECEPT-TÁR

Pikáns padlizsános tészta

Az ikonikus szicíliai fogás, a pasta alla Norma ihlette ezt a fűszeres padlizsános tésztát. Tökéletes elkészíteni, amikor a padlizsánnak szezonja van és még mindig lehet friss bazsalikomot kapni. Vegetáriánus recept, de kiadós és teljesen nyár-kompatibilis!

Hozzávalók: 2 fő

- 4 db padlizsán (250 g/db)
- 150 ml olívaolaj
- 6 gerezd fokhagyma
- 1 ½ tk chilipehely
- 750 ml passata
- ½ csokor bazsalikom
- 1 tk barna cukor
- só, bors
- 500 g szarvacska tészta
- 100 g parmezán
- 50 g parmezán
- ½ csokor petrezselyem

Elkészítés:

A pikáns padlizsános tészta elkészítéséhez először a megmosott padlizsánt felkockázzuk és zsírpapírral bélelt tepsire helyezük, meglocsoljuk 100 ml olívaolajjal, átforgatjuk, hogy mindenhol olajos legyen és 200 fokra előmelegített sütőben aranybarnára sütjük kb. 15 perc alatt.

Közben egy serpenyőben, közepes hőfokon megdinszteljük az apróra vágott fokhagymát a maradék olívaolajon. Hozzáadjuk a chilipehelyt, ráöntjük a passatát, majd rádobjuk a felcsíkozott bazsalikomot is. Fűszerezük a barna cukorral (hogy a paradicsom savasságából elvegyünk kicsit), sóval és borssal. Közepes hőfokon hagyjuk besűrűsödni egy kicsit, közben lo-

bogó sós vízben kifőzzük a tésztát a csomagoláson jelzett módon.

Forrás: (streetkitchen)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

					TORNÁSZ- MOZDULAT	NYÍLÁSZÁ- RÓ RÉSZE	AMPER, RÖVIDEN RÉGIÉS KEZDÉSI		MOSZAT KÖRCIKKI	KALAP- TISZTÍTÓ ESZKÖZ	NEM EGYNYÁRI (NÖVÉNY)	A POÉN 1. RÉSZE		
					KILO- RÖVIDEN KORCSO- LYASHOW									
					A TÁRGY RAGJA		HATÁRO- ZOTT NÉVELŐ FŐSVÉNY		KÉST ÉLEZ AZ ÖVÖNŐ SEGÉDJE					
					KUGLÓF- MARADÉKI			DÉLCEG, DALIÁS RÉGI FÉMPÉNZ						
CSEMPE- HÉZAG									ÓSHAZA HATÁRAI					
LEHE- TETLEN									KÜLÖNLÉ- GESSÉG					
	MEGA- RÖVIDEN A POÉN 2. RÉSZE	BELEKAP A TŰZ FIGYEL	GRAMM, RÖVIDEN	METRÓ- SZAKASZI	PAPAGÁJ- FAJ SÍRÁSRÁ KÉSZÍTŐ						MILLI- RÖVIDEN HITEL			
SÓSVÍZI							ÉLŐS- KÖDŐ NÖVÉNY 60 PERC							
A HÁTUL- JÁHOZ														
			HATSZÁZ PERC KÖNNYŰ LÁBBELI						PUSZTÍT IGAZODIK, ALKAL- MAZKODIK					
MEZ ELEJEI				VESZTE- SÉG SZÁLKÁS HUSÚ HAL			DIADAL EREDMÉ- NYES LÖVÉS							
SZŰRKÉS- SÁRGA														
BOLGÁR AUTÓK JELZÉSE		TUDATOS SZÁNDÉK ZENGŐ (HANG)						HAJÓKÜRT FONTOS TÁPLÁLEK						
NINCS NÉLKÜLE IGEI	TELJESEN KIFEJLETT BIBLIAI FÉRFINEV						SÍLÉC- MÁRKA A FÖLDRE REJT							
NYÍLÓ (AJTÓ)						ÁRAM- FORRÁS ÜVEG- CSERÉPI			MOTOR- BELSŐI PARKBELI					
AMERIKAI TÉVÉTÁR- SASÁG			EME PERCEGŐ ROVAR		ÖSSZE- ESIK A KÁRJAI- BA ZÁR					MÉTER, RÖVIDEN LIBÁT UTÁNOZ				
MÁRVÁNY- MINTÁVAL DISZÍTETT				GESZTI- KULÁL A FELÉ				SZÖVET- SÉG SAPKA- ELLENZŐ						
ELKE- NŐDÖTT PISZOK						CIMER- MADÁR LEHET IKES ISI			TÖLTÉS PINCE OLDALAI					
VERSBELI SÓHAJ		NEMESI CSEMETE CSOPORT TAGJAI				JÁR A BABA BUTYKOS- BAN VANI					A LANTÁN VEGYJELE			
MŰSOR- SZÓRÁS				OMLIK RÓMAI 500-AS				MÉLYEBB- RE NYOM ENERGIA, RÖVIDEN						
DAL KÖZEPEI									A RABSÁG EGYIK JELKEPE					

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD TORA Alapítvány számlaszáma: 11705008-20413002-00000000

IMÁIDŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2024. Júl. 05. – 2024. Júl. 12.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
05. péntek	7:00	19:00
06. szombat	8:00	20:30
07. vasárnap	8:00	19:00
08. hétfő	7:00	19:00
09. kedd	7:00	19:00
10. szerda	7:00	19:00
11. csütörtök	7:00	19:00
12. péntek	7:00	19:00

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
05. péntek	20:25	06. szombat	21:44
12. péntek	20:20	13. szombat	21:38

POÉN SAROK

A skót táviratot akar feladni:

- Szeretnék küldeni egy táviratot a barátomnak, amelyben értesítem, hogy holnap érkezem. Mennyibe kerülne ez?
- 20 penny szavanként, az aláírás ingyenes.
- Rendben! Írja akkor, hogy:
"Üdvözlettel. Aláírás: Barátod-Joe-holnap-este-8-kor-érkezik."

A 613 PARANCSOLAT

X.

Az egyiptomi kivonulás elbeszélése

„És beszéld el fiaidnak, azon a napon (széder este) mondván: Amiatt történik mindez, amit az Örökkévaló velem tettamikor kivontam Egyiptomból”
(2Mózes 13:8)

Mester György alelnök úr tartott Jahrzeitot édesapja Mester Tibor után. A reggeli imádkozás végeztével tikunon látta vendégül a megjelenteiket.

Halpert Sándor tartott Jahrzeitot anyósa után. Az esti ima után tikunt adott az elhunyt

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilélek tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt július 10.-én, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuváros utcai Templomkörzet

Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084

Nagy Fuváros utca 4.

Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com

<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor

Szerkesztő: Streit Gábor

Technikai asszisztens: Andrassy Béla